

העלון יוצא לעילוי נשמת מזיאנה נג'מה בת חנינה לבית וזאן ע"ה, ובעלה מיקיץ ובעלה בר רחל ע"ה

בית נאמן

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בשעה 21:00

ניתן לשמוע בשידור ישיר את שיעורו של מרן שליט"א בערוץ קול ברמה. או ב'קול נאמן': 079-9-367-367 או ב'קול בית נאמן': 079-9270505

מוצ"ש פרשת לך לך, בחשוון תשע"ט

נושאי השיעור:

- א. אבי האומה אברהם אבינו ע"ה. ב. רחל אמנו ע"ה. ג. מורנו הגאון רבי משה לוי זצ"ל. ד. הריגת כנים בשבת. ה. שמירת הבריאות וזהירות בכבוד חכמים. ו. הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל. ז ברכת יין שרובו מים. ח. אופן אכילת הכזיתים לבילי פסח. ט. הגאון חזון איש זצ"ל. י. הגאון הרב שך זצ"ל.

שאכלנו משלו", "ברוך שאכלנו משלו ובטובו הגדול תמיד חיינו". וזו הברכה הקודמת לכולם, כי משה תיקן את הברכה הראשונה, ועוד לפניו אברהם תיקן את הברכה הזאת בקיצור, "ברוך אל עולם שאכלנו משלו".

הזקן לקח את הפסל ושיבר אותו

ג. הרב עובדיה ע"ה מספר סיפור על אברהם אבינו. פעם אחת היה שם זקן בן תשעים שנה ובידו הפסל שלו, "זקן ממרא", והוא רעב ורוצה לאכול. ראה שם "לוכאנדה" מסעדה של אברהם אבינו ונכנס לשם. אברהם הביא לו אוכל, ואכל הרבה עד שהתפוצץ... אח"כ שאל אותו: כמה אני צריך לשלם? ענה לו אברהם: לא צריך לשלם כלום, רק תגיד "ברוך אל עולם שאכלנו משלו". אמר לו: אני לא אכלתי משלו אלא מהפסל הזה. והתחיל לנשק אותו. אמר לו: אם ככה אז תשלם או שתגיד לפסל שישלם בשבילך... אמר לו: אין לי כסף. אמר לו אברהם: אם ככה תלך מכאן, צא החוצה (באמת "אין לי כסף" ראשי תיבות אל...). אחרי שהלך משם, אברהם אבינו קיבל הודעה מהשמים, "אברהם, תשעים שנה

להם תקרה אקוסטית...), ולכן כאשר החזון מגיע לאמן, מי שעל ידו מסמך במטפחת והיו כולם עונים אמן. והגמרא אומרת עליהם "וכולוהו קטלינהו אלכסנדרוס מוקדון". אבל זה פלא פלאים, כי אלכסנדר מוקדון היה בן אדם טוב, ונתן אוטונומיה לכל מדינה שכבש אותה, אז למה שיהרוג את היהודים במצרים? אמנם הוא רצה לפגוע ביהודים בארץ ישראל, כי שמע שהם נגדו ומתפללים לטובת מלכות פרס, והגמרא (יומא ט"ז ע"א) מספרת שהוא הלך לשם ויצא לפניו שמעון הצדיק, והוא השתחוה אליו עד לארץ. וכולם התפלאו ואמרו לו: מלך שכמוך ישתחוה לאדם כזה? אמר להם: כל פעם בלילה שלפני גמר המלחמה אני רואה דמות שלו בחלום, והוא אומר לי "תעשה וגם תוכל", ולמחרת אני מנצח את המלחמה. וכי לא מגיעה השתחויה לאדם כזה? וגם נתנו לו שתי מתנות, מתנה אחת שכל הילדים באותה שנה ייקראו על שמו "אלכסנדרוס" (ספר יוסיפון פרק ה'), ומתנה שניה שיתחילו מאז מנין השטרות (זהו נהוג אצל התימנים עד היום, שהם לא אומרים שנת חמשת אלפים שבע מאות ושבעים ותשע ולבריאת העולם, אלא הם אומרים לדוגמה שנת בשי"ל לשטרות, שזה שנת אלפים שלש מאות ושלושים למנין השטרות. והמנין הזה התחיל בשנת שלוש אלפים ארבע מאות ארבעים ותשע ולבריאת העולם. כי זו השנה שנכנס אלכסנדר מוקדון). ושמעון הצדיק הוריד ממנו את כל הכסף. וא"כ איך פתאום הרג אלפים ורבות מיוצאי מצרים? זו קושיא שהרגיש בה בעל מאור עינים (חלק אמרי בינה פרק י"ב), שהיה חכם גדול ובקי בספרות העמים ובהסטוריה, ואמר כמה דברים שחלק מהם נכונים, ואכן הרש"ש ותוספות יום טוב וכנסת הגדולה מזכירים אותו. (אמנם מרן רצה להוציא עליו כתב, בגלל שהוא פקפק בארבע מאות עשרים שנה של בית שני, ואמר שזה היה הרבה יותר שנים. אבל הביא לו את הנוסח ולא הספיק לחתום עליו עד שנפטר. וכנראה משמים לא רצו שיחרים את הספר הזה). מה עשה הגר"א? הגיה בגמרא (סוכה שם) "טרכינוס" במקום אלכסנדרוס, ולא הסביר כלום. ובעלי מפרשי הים רבי יוסף שאול נתנזון וגיסו רבי מרדכי אטינגא, כתבו "עייני מה שהגיה הגאון התנא האלקי הגר"א, ובה ביטל כל הקושיא של מאור עינים". אמרת: אולי בכתבי יד של הגמרא או בדקדוקי סופרים נמצא "טרכינוס" כמו הגהת הגר"א. אבל ראיתי שבכולם כתוב אלכסנדרוס. וכי הגמרא לא יודעת שאלכסנדר מוקדון היה אדם טוב?! הרי היא מספרת עליו על זה (ביומא שם). אלא שהיה פחד וסכנה לכתוב על רשעותה של רומי שלא השאירה בנו פליט ושריד, ולכן לא רצו לכתוב "קטלינהו טרכינוס או אדריינוס", והחליפו את זה בשם אחר "אלכסנדרוס" (ועוד שם בהגהות מהר"ב רגשבורג). ועוד כמה דברים שהגמרא מעלימה מפני הפחד הזה.

מיהו "מופת הדור" באמת?

א. שבוע טוב ומבורך. השבת הזאת מספרת על אברהם אבינו, שהיה מופת של כל הדורות, הוא "מופת הדור" באמת. אין בעולם אחד שמתקרב בחכמה ובמדות ובענוה וביושר ובצדק כמו אברהם אבינו, ואם מישוה זוכר אדם כזה - שיגיד לי! הוא יחיד ומיוחד (ואולי יש מזרעו). בסדר עבודה שחיבר יוסי בן יוסי, כותב באתה כוננת עולם מראש: "יחיד אב המון פתאום ככוכב זרח, מאור כשדים להאיר בחושך". מה זה פתאום? אברהם אבינו הופיע פתאום כמו "מטאור", וכוכב כזה זהה כאשר כל העולם כולו חושך ועובד אלילים. היום נמצאים אלילים בהודו, ואילו אז היה בכל העולם, ואין אחד שאין לו כמה אלילים בבית. וכאשר יש מריבה בין האלילים, הוא הולך לאליל הגדול "צאוס", שזה האליל הגדול של יון? ואברהם אבינו בא ואמר שהכל הבל וריק, נתן ושיבר אותם, ולא השאיר פליט ושריד בהם.

"ברוך אל עולם שאכלנו משלו"

ב. אברהם אבינו היה מכניס אורחים, ואח"כ אומר להם: תברכו לאל עולם שאכלתם משלו, והם אומרים לו: אנחנו לא רוצים לברך, רוצים לשלם כסף. אברהם אומר להם: הלחם עולה מאה שקל והבשר עולה כך וכך וכו', והם מתפלאים: מה קרה לך?! הרי בחנות זה לא עולה ככה. והוא עונה להם: זה נכון אם היתה לכם חנות כאן, אבל אתם נמצאים במדבר ואיפה תמצאו אוכל כזה?! לכן תשלמו כסף או שתגידו חמש מלים, "ברוך אל עולם שאכלנו משלו". ואני חושב שאברהם אבינו תיקן דבר כזה בברכת המזון. הגמרא (ברכות מ"ח ע"ב) אומרת: ברכת הזן תיקן משה, על הארץ ועל המזון תיקן יהושע, בונה ירושלים דוד ושלמה, הטוב והמטיב תיקנו בזמן הרוגי ביתר, הטוב שלא הסריחו והמטיב שניתנו לקבורה? אבל מי תיקן ברכת הזימון? אברהם אבינו. "ברשותכם, נברך

- הרב חיד"א (ניצוצי אורות על הזוהר פרשת אחרי מות דף ס"ז ע"א אות א') סובר שיוסי בן יוסי היה בעצמו כהן גדול, ויש ספרים שכתבו ככה. ובה פתר כמה קושיות של האחרונים נגד הרמב"ם, איך הוא פוסק בדין מסויים ככה והרי ע"פ הכללים זה אחרת?! והוא מתרץ שראה הרמב"ם כן בסדר עבודה של יוסי בן יוסי, ושומעים לו כי הוא כהן גדול.
- דניאל איש חמודות כינה אותו "שיקוף" (דניאל י"א ל"א, י"ב י"א), למה? משום שאצל המוקאים קשה לבטא קו"ף והרבה פעמים מחליפים אותה באל"ף, אז שיקוף זה שיהיה...
3. למה לא אמרו שתנקום נקמתנו על הרוגי ביתר? כי באותו הזמן היתה סכנה לדבר מלה נגד מלכות רומי, ולא היו יכולים לומר כלום. ופעם רבי שמעון בר יוחאי אמר מלה אחת נגדם, והוצרך להיכנס למערה שלוש עשרה שנה (שבת ל"ג ע"ב). ולכן בברכת הטוב והמטיב לא אומרים כלום, אלא רק "המלך הטוב והמטיב לכל, שבכל יום ויום הוא הטיב לנו הוא מטיב לנו הוא יטיב לנו" על שניתנו הרוגי ביתר לקבורה. והם היו לפחות חצי מיליון יהודים, וניתנו לקבורה אחר כמה שנים. וזה מסביר כמה פעמים שהגמרא מסתירה את הדברים האלה. למשל הגמרא (סוכה נ"א ע"ב) אומרת על היהודים שהיו במצרים שהיו כפלים כיצואי מצרים משהו מיוחד, והיה להם בית הכנסת גדול, עד שלא היו שומעים את החזן ולא ידעו מתי לענות אמן ואפילו שעשו

יצבור גרפי: 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	17:20	18:31
ת"א:	17:37	18:33
חיפה:	17:25	18:31
ב"ש:	17:38	18:33

לקבלת העלון: baith.neheman@gmail.com

כל הכותבות שמוחת יל"ע" מן אורח צדיקים של"מ מוסדות חכמת רחמיים ברכיה

עורכים: הר"ג אביחי טעון, שלום דרעי, משה דאדא שליט"א עריכה ובקורת: הר"ג רבי אלעד עידאן שליט"א

לרפואת
תיתה בת
אמימה

לרפואת
רבקה חיה
בת חנינה
אסנת

לרפואת
יוסף חי כהן
בן מסעודה

לעילוי נשמת
שלום בן
מנחם
שמריה ז"ל

לעילוי
נשמת
מנשה
זוהר בן
יקוט ז"ל

לעילוי נשמת
בחייר רפאל בר כמורה
נ"ע ל"ג חשוון תשס"ב
תתא תראכי בת שאשה
נ"ע ה' אדר תשס"ז
תנצב"ה.

לע"נ מרת הדסה אביגד
רבקה יסכה ע"ה
בת הרבנית אביבה מרים
תלחוט"א, בתו של מוה"ד
הגר"י ברדא שליט"א

זנתי את הבן אדם הזה ולא אמרתי לו לברך, ואילו אתה פעם אחת זן אותו ומשתלט עליו שיברך? אברהם שאל: מה אני צריך לעשות אתו? אמר לו: תחזיר אותו ואל תגיד לו כלום. הוא כבר אכל ולא יבוא עוד פעם לאכנסיה. והנה בערב הטפש הזה לקח את הפסל שלו, ואמר לו: אוי, אני רעב, פסל צדיק וקדוש (טרפה או נבלה...) תביא לי אוכל! אבל הפסל לא שומע ולא נותן לו כלום. הוא יושב שם ובוכה, ואברהם אבינו עבר ושאל אותו: למה אתה בוכה? ענה לו: אני רעב. אמר לו אברהם: בוא הביתה. הגיע ולא אמר כלום. אחרי שאכל, שאל אותו: מה עלי להגיד? אמר לו: אתה לא רוצה להגיד את זה. אמר לו הזקן: תגיד לי את הנוסח הזה, אבל לאט לאט כי אלו מילים קשות שאני לא מבין אותם. אברהם אבינו אמר לו מלה מלה, "ברוך - אל - עולם - שאכלנו - משלו". הוא אמר את זה, ואמר לו: חזק וברוך. לקח את הפסל ושיבר אותו לעיני אברהם! (אני חיפשי את הסיפור הזה במדרשים ובילקוט, ולא מצאתי אותו. אבל אח"כ מצאתי אותו בספר מעשה הגדולים (ירושלים תשל"ב) לרבי עלואן שמעון אבידני, בפרשת וירא). ההשפעה לא תבוא בכח, רק להבין שכל הפסילים האלה לא עוזרים כלום. לכן תהיה ישר עם הקב"ה, ואז שום כח בעולם לא יעמוד נגדך, כי כל הכחות בטלים ומבוטלים כלפי הקב"ה. אדם צריך להבין את זה. לומדים מאברהם אבינו את הדבר הזה (וע"ע בעלון 87 אותיות י"ב - י"ג).

"זרע אברהם אוהבי"

ד. אברהם אבינו היה צייתן, וכאשר ה' אומר לו "לך לך", בגיל שבעים וחמש ללכת פתאום לעיר אחרת כאשר אף אחד לא מכיר אותו, הוא הולך "וילך אברם כאשר דבר אליו ה'" (בראשית י"ב ד). אח"כ היו עוד נסיונות, רעב בארץ, שרה אמנו וכל הנסיונות האלה, ועמד בכלום. ולכן כתוב בפסוק "זרע אברהם אוהבי" (ישעיה מ"א ח). רבי חיים בן עטר ע"ה אומר: אילו היה כתוב אוהבי זה דבר גדול מאד, שאברהם אוהבו של ה', אבל כתוב יותר מזה "אוהבי", שהמלך מתפאר שאברהם אוהב אותו, האם שמעתם דבר כזה בעולם שהמלך אומר "פלוני הגביר הצדיק אוהב אותי"? וכי הוא צריך אותו בכלל?! אבל הקב"ה אומר "אברהם אוהבי", כביכול הוא מתפאר שאדם צדיק וישר כמו אברהם אבינו אוהב אותו (כ"כ החיד"א משמו בספר ברית עולם על ספר חסידים סימן קט"ז). זה דיוק נפלא שנאמר על אברהם אבינו ע"ה.

תאריך פטירת רחל אמנו ע"ה

ה. יש לנו שלשה אבות וארבע אמהות, אברהם אבינו ראש האבות ורחל האחרונה שבאמהות (כי היא קטנה מלאה). היום "א" בחשון פטירת רחל אמנו, וככה המסורת לפי כל הספרים. פעם חכם אחד רבי שמואל לוריא (חוברת אור תורה שנה י' כסלו תשל"ח סימן פ) שלח לי: אני רואה שאתם פותרים כמה שאלות בצורה פשוטה, אז תענה לי על השאלה הזאת. מה השאלה? בפטירת רחל אמנו כתוב "בעוד כברת ארץ לבוא אפרתה" (בראשית מ"ח ז), ורש"י בפרשת וישלח בפסוק "כברת ארץ" (בראשית ל"ה ט"ז) מפרש בשם המדרש (בראשית רבה פרשה פ"ב פ"ב פ"ב פ"ב): הארץ חלולה ככברה, הסתיו עבר והשרב עדיין לא בא. זאת אומרת שהחורף עבר ועדיין לא בא הקיץ, וא"כ פטירת רחל זה לא בחשון, שהרי אז הסתיו עוד לא הגיע ובוודאי שלא עבר. מה נעשה עם הסתירה הזאת?! אם תאמר לי שהמדרשים חלוקים, א"כ כבר אין ערך למסורת הזאת. אמרתי לו שלפני כמה שנים כבר הרגשתי בקושיא הזאת, ועכשיו אני כותב תירוץ לזה. אני חושב שזה תלוי במחלוקת אם בתשרי או בניסן נברא העולם (ראש השנה י"ע ב), כי אם נאמר שהיתה להם מסורת "באחד עשר בחודש השני נפטרה רחל אמנו", א"כ מי שאומר שבתשרי נברא העולם זה אחד עשר בחשון, ומי שאומר שבניסן נברא העולם זה אחד עשר באייר. נמצא שאותו המדרש סובר כמאן דאמר בניסן נברא העולם, ואילו אנחנו הולכים כמאן דאמר בתשרי נברא העולם. ומצאתי שהתוספות (שם י"א סוף ע"א בד"ה אלא) מתרצים קושיא 4. כאשר אדם שולח לך שאלה אתה חייב לתרץ אותה. פעם הרב עובדיה ע"ה אמר שיעור בהלכה בנתיבות, ושאלו אותו: הרי החזון איש לא אמר ככה? אמר להם: החזון איש לא היה דיין בפועל רק כתב את זה, אבל אם היה בא לפני מעשה, הוא היה נכנס בעובי הקורה למצוא דרך להתיר לאומללים עם ספק ממזרות, כי זה לא פשוט בכלל. 5. הגמרא (שם כ"ז ע"א) אומרת: כמאן מצלין איתנא ד"ה היום תחלת מעשיך? ועונה:

אחרת דומה לזאת, ע"פ ההנחה הזאת שמר סבר בניסן ומר סבר בתשרי וכתבו את זה בשם רבנו תם. לכן המסורת של העולם שרחל אמנו נפטרה באחד עשר בחשון זה כמאן דאמר בתשרי נברא העולם.

רחל מגינה על ישראל כל הזמן

ו. רחל אמנו תמיד מגינה על ישראל, "רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו. כה אמר ה' מגיעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך נאום ה' ושבנו מארץ אויב, ויש תקוה לאחריתך נאום ה' ושבנו בנים לגבולם" (ירמיה ל"א י"ד-ט"ז). המלה "מגיעי" ראשי תיבות מקבץ נדחי עמו ישראל. הקב"ה אומר לה: אל תדאגי, הם יתפזרו לכל העולם ואני מקבץ אותם, ועוד יגיע הזמן שכולם יבואו לכאן. וגם אף אחד לא יפגע בקבר שלך. והנה הנאצים ימ"ש וזכרם רצו לבוא לארץ ולהחריב את הכל, ולא מיבעיא שלא ישאר יהודי אחד ב"מ, אלא גם כותל המערבי וקבר רחל וקברי האבות שיש ליהודים בארץ ישראל, לא להשאיר מהם פליט ושריד. והיה פחד איום ונורא. באותו זמן, היה צדיק אחד רבי יהודה פתייא ע"ה שהיה רגיל לומר תיקון חצות בדמעות, והוא אסף כמה ממשפחתו ומתלמידיו על יד קבר רחל אמנו, ואמר להם: אתה תהיה במקום ראובן, אתה תהיה במקום שמעון וכו', וככה שנים עשר שבטים. ולנכדה שלו אמר לה: את תהיי במקום רחל אמנו (קראו לה אילנית והיתה לה חנות "אתא" כאן. היא נפטרה לפני כמה שנים). והוא קורא ומתפלל ובוכה, עד שמילא כוס בדמעות ושתה אותו. אח"כ בשעה שנים, אמר להם: תזוזו מכאן, רחל אמנו עולה עכשיו למעלה והיא מליצה עלינו בשמים. פחד נוראי. זה היה בשנת תש"ב, ואחרי כמה חודשים הנאצים נכנעו בערב כניסתם לארץ ישראל. רבי יהודה פתייא כתב ספר מתוק לנפש (פירוש על אדרא רבא ואדרא זוטא), ובסופו הוא מספר על זה, וכותב: עשינו הקפות בקבר רחל, ולקחתיה כמה מהקבוצה שלי, ואמרתי לכל אחד אתה במקום ראובן ואתה במקום שמעון וכו'. ושם כתב דרשה נוגעת ללב. ובסוף הספר כתב פיוט מיוחד, שמתחיל ככה: "זכות רחל, זכור האל, לבניך הנדודים". הפיוט הזה ממש מחריד וכ"כ מרגש. ובזכות הפיוט שלו רחל אמנו עמדה והתפללה על ישראל, והאויב לא הגיע לשערי ירושלים. ובזכות רחל אמנו ואברהם

כמאן? כרבי אליעזר, שאמר שבתשרי נברא העולם. וגם הפסוקים בפרשת המבול הולכים יותר טוב ככה, כי הפסוק אומר "ויהי הגשם על הארץ" (בראשית ז"ב), ומתי זה היה? "בחודש השני בשבעה עשר יום לחודש" (שם פסוק י"א), אם נאמר שזה היה בשבעה עשר באייר, הרי זה מבול ולא גשם, כי מה פתאום שיירד גשם באייר?! אבל אם נאמר שזה היה בשבעה עשר בחשון מובן שזה עונת הגשם. לכן זה מסתדר יותר טוב כמאן דאמר בתשרי נברא העולם.

6. בספר לאות ולעד (עמ' 59) מובא שהיתה להם לנאצים מפה, והיו מסמנים בעיגול כל מקום עם חמשה יהודים, ואם יש שם אלף יהודים עושים עיגול גדול יותר, כדי שלא ישאר חלילה יהודי אחד, "וידן-ריין", עולם נקי מיהודים....

7. פעם באותה תקופה האדמו"ר מגור עבר על ידי בית הכנסת של יהודים בבליים, שהיו קוראים תיקון חצות בכ"י, ואמר: "אם היה לנו דבר כזה באירופה וברוסיה ובפולניא לא היתה שואה", כי כאשר מתפללים מקרב לב אין כמו זה בעולם. כתוב "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר" (ישעיה ל"ח ב), והגמרא (ברכות י"ע) אומרת שהתפלל מקירות לבו.

8. איני יודע בדיוק מה היה שם, אבל הם היו במצרים במקום שנקרא "אל עלמיין", והאנגלים הכניסו להם משיח בתוך הצינורות של המים וברחו משם, הם שתו ונכנס להם מלח בגרון והרבה מתו מזה, "ויהיו נציב מלח" (ע"פ בראשית י"ט כ"ו), וממילא לא הגיעו לארץ ישראל. וקראו למקום הזה "נס אל עלמיין", בגלל הנס הזה.

9. שם (בהקדמת הספר) הוא כותב שכאשר נפטר משהו בבבל, לא היו קוראים משניות ולא כלום. אלא מחלקים את הזוהר "סבא דמשפטים", וכל אחד קורא קצת. ולכן כתב פירוש על זה שלפחות יבינו את הפשט של הדברים האלה.

10. אמנם רבי יוסף חיים חיבר לפניו פיוט על רחל אמנו, שמתחיל: "חננו יה חננו, בזכות רחל אמנו" (נדפס בספר אביעיה פליחות-אדיר ונאור עמ' 50). ויש מנגינה גם לזה וגם לזה. אבל הוא לא ראה את השואה, לא מלחמת העולם הראשונה ולא מלחמת העולם השנייה (כי הראשונה התחילה חמש שנים אחרי פטירתו), ואילו הפיוט של רבי יהודה פתייא מיוחד ומרגש עד מאד.

11. ויש אומרים שאפילו אם אותם שנספו בשואה היו מגיעים לארץ ישראל היו ג"כ מתים, אבל לא נראה ככה, אלא מסתבר שאם היו מגיעים לארץ ישראל היא היתה מגינה עליהם. והרי היום יש לארץ ישראל כח להגן על חילוניים, ובוודאי קל וחומר להגן על צדיקים כאלה. רק שהם חשבו לא להגיע לארץ ישראל כי כולה חריבה ושוממה, אבל זה לא נכון, כי ארץ ישראל טובה מכולם. פעם היה לנו כאן הפייטן דוד שירו, שאמר "סובבתי סובבתי בכל העולם, רק ישראל הטובה מכולם". וזו אמת לאמיתה. אמנם אני לא סובבתי בכל העולם, אבל בכל מקום שהלכתי, הרגשתי שארץ ישראל זה משהו מיוחד במינו. אתה בא לאמריקה בשעות הבוקר ורואה זריחת השמש, ומתפלל: וכי זו שמש?! הרי זו שמש פְּקָה עֵנן וערפל, "והנה השמש באה ועלטה היה, והנה תנור עשן ולפיד אש" (בראשית ט"ו ז'). אבל כאן השמש שמש והרוח רוח והגשם גשם והתפלה

אבינו נזכה לראות נסים ונפלאות.

מורנו הגאון רבי משה לוי צ"ל

ז. היום זה גם הפטירה של הגאון רבי משה לוי ע"ה. העולם לא מכירים אותו, ולא רק זה אלא שאדרבה נלחמים בו. **צריך לזכור ולדעת שהרב משה לוי כתב דברים נפלאים, רק שיש כאלה קנאים שלוקחים ממנו קטע קטן ואומרים "הנה הוא חולק על הרב עובדיה"**¹². הוא אמר את דעתו והרב דעתו אחרת, מה קרה? וכי לא מצאנו בגמרא מחלוקת בין תנאים ואמוראים? ולפעמים הוא לא חולק בכלל, כי אח"כ הוא כותב שם: "אבל למעשה נקטינן כמו שכתב מרן הגאון הראשון לציון" (ועיין במבוא לספר ארים נסי-גיטין עמ' 77). למה עושים ככה?! ובגלל שבהרבה מקומות הוא נוטה מדעת הרב ממילא נלחמים בו על זה. לא עושים דבר כזה. אבל אם היו יודעים באלו תנאים ויסורים כתב את הספרים שלו, לא היו מעירים עליו מלה אחת.

להרוג כנים בשבת

ח. בזמנו היה ענין אחד, שאברכים קנאים שאינם יכולים לסבול משהו מ"כסא רחמים"¹³, מצאו שהרב משה כתב על הריגת כנים בשבת, שאמנם ע"פ הגמרא (שבת י"ב ע"א) מותר להרוג כנים בשבת, כי הם לא נבראים מאבא ואמא אלא מזיעה ועיפוש, אבל לפני שלוש מאות שנה גילו שהם נבראים גם מזכר ונקבה. רבי משה לא ידע מה שכתבו על זה, וכתב: אמנם לפי המציאות זה לא ככה, אבל הדין קיים שמותר להרוג כינה בשבת, כי אי אפשר לבטל את ההלכה, והטעם שמותר להרגם, שאע"פ שזה מזכר ונקבה אבל בלי עיפוש לא יכולים להיוולד כנים. ולכן הוא קיים את ההלכה כוותיה ולא מטעמיה, כלומר רב יוסף בגמרא אמר שהם נבראים מעיפוש כי בזמנו היה מקובל ככה, ואילו היום שאנחנו סוברים אחרת אע"פ כ"ה הדין נשאר להלכה (מנוחת אהבה ח"ג עמ' צ"ב). אבל הם קרעו את הספר בפניו על הדבר הזה. חצופי דרא, ככה אתם עושים?! אתה יכול לומר: דברייך כאן תמוהים וכיו"ב, ואל תקרא בספר הזה, אנחנו לא צריכים אותך, אבל לקרוע את הספר בפניו?! רבי משה היה כולו ממורמר, ואני לא ידעתי כלום מזה.

משה אמת ותורתא אמת

ט. באותו היום אחרי הצהריים, רבי משה בא אלי ושאל אותי: האם יש ספר שדיבר על הריגת כנים בשבת ואמר את הדבר הזה? אמרתי לו: כן, אני זוכר שראיתי דבר כזה בשם ספר פחד יצחק לאמפרונטי¹⁴, ושם (ערך צידה) מביא את הקושיא הזאת, וכותב ככה: היות ואני רופא אני יודע שע"י זכוכית מגדלת רואים שגם הכנים נולדים מזכר ונקבה, וא"כ מה נעשה לדין של הגמרא שמותר להרוג כנים בשבת?! הוא שלח את השאלה הזאת לרבו רבי יהודה בריאל (שהיה תלמיד חכם ומדקדק גדול), וענה לו שלא זזים מדברי חכמים שהתירו את זה. ולא ידוע אם פחד יצחק הודה לו לזה או תפלה. רק שאדם צריך להרגיש את זה. למה הסטרא אחרא כ"כ נלחמת בנו? כי הם יודעים שזה הסוף שלהם.

12. מישהו אסף מאה שמונים ושנים מקומות שהוא חולק על הרב עובדיה, תודה רבה... ומהם מקומות שהוא עוד לא ראה מה שכתב הרב עובדיה כי זה נדפס אחריו, וכי זה נקרא שהוא חולק עליו בזה?!

13. אצלם כסא רחמים צריך להילחם בה עד חרמה ועד היסוד בה. אבל מה עשו להם כסא רחמים? לא עשו להם כלום.

14. זה חכם גדול וגאון שהיה גם רופא. חי באיטליה לפני שלוש מאות שנה. הוא כתב אנציקלופדיה לכל התלמוד בשם "פחד יצחק" (לא אנציקלופדיה תלמודית של היום, שכתיבים אותה לאט לאט ויגמרו בעוד מאתיים שנה...). וזה מפעל יחיד. וגם כינס שם את כל תשובות הפוסקים של חכמי איטליה שהיו הולכים לאיבוד. הוא הדפיס ממנו חלק אחד מערכת מ"ם, ענק ו"שמון" פי ארבעה מיביע אומר (כנראה זה נדפס בחייו, והיה לנו ספר זה בבית), משהו מיוחד. אחרי שנפטרו, נשארו כמה כרכים של פחד יצחק שלו בכתב יד, ואף אחד לא היה דורש אליהם כי לא היו הרבה חכמים באיטליה, וממשלת איטליה שהעריכה את הרופא והחכם הזה לקחה את כתבי היד האלה, והניחה אותם במקום מסוים. אחרי מאה שנה, באו תלמידי חכמים (נדמה לי חברת "מקיצי נרדמים") שהדפיסו כמה ספרים מכתבי יד, ופנו לממשלת איטליה אם אפשר למכור להם את כתבי היד, אבל היא כבר מכרה אותם לצרפת, אז הם קנו אותם מצרפת והדפיסו את כולם. הרב היה גם רופא, והיה לו כלל לבדוק את החולים בבוקר בבוקר, ופלאו שהשכם, לא באמצע היום שאז החולה חלש ולא בלילה שהוא חלש עוד יותר, והוא לוקח פנס בידו (לא חשמלי) והולך ומסתכל מחולה לחולה במטות שלהם, אם רואה שיש בו סימן חיים מטפל בו יותר, ואם רואה שאין כבר מה לעשות עוזב אותו, ומשתדל כמה שיכול בהו.

לא. אמרתי לרבי משה: הנה יש לך תנא דמסייע לך. אח"כ ביקשו ממני לכתוב את הדברים, כי יש רעש גדול נגד הרב על זה. וכתבתי שפחד יצחק אמר ככה, וגם תוספות יום טוב (כלאים פ"ה מ"ה) כתב משהו דומה לזה (עיין במילואים למנוחת אהבה ח"ג)¹⁵. ואח"כ רבי משה מצא שרבי אליהו דסלר ע"ה (המשגיח של ישיבת פונוב'ז, ונחשב הוגה הדעות של החרדים) כתב בספר שלו מכתב מאליהו (ח"ד עמ' 355 הערה 4) אותם הדברים בדיוק, שאע"פ שלא מבינים את ההלכה הזאת צריך לקבל אותה, רק שאולי משתנה הטעם שלה. וזה מה שאמר רבי משה לוי בדיוק¹⁶ (וע"ע בחוברת או"ת שבט תשע"ד סימן ס"ד אות א'). בתורה כתוב "השרץ הרומש על הארץ" (ויקרא י"א מ"ד), "השרץ השורץ על הארץ" (שם פסוק מ"א). מה ההבדל ביניהם? הרמב"ם (ספר המצוות לא תעשה מצוה קע"ו-קע"ז) מביא את זה, וכותב שהשרץ השורץ זה מה שנולד מזכר ונקבה, והשרץ הרומש זה מה שנולד מהעיפוש. למה כתב ככה? כי בימי הרמב"ם ג"כ חשבו שהם נבראו מעיפוש, שהרי המציאו את הזכוכית המגדלת רק לפני שלוש מאות שנה¹⁷. אבל הרמב"ם כתב לפי המקובל באותו הזמן, שיש דברים שנבראים מעיפוש בלבד, רק שאח"כ נודע שזה לא בדיוק¹⁸. ומכל מקום ההלכה במקומה עומדת. וכן פסק הגר"ע יוסף בספר חזון עובדיה על הלכות שבת.

15. נתתי את המכתב הזה לאדם בשם חפץ רחמים, ושאל אותי: האם אני יכול להראות את זה לרבי חיים קנייבסקי (כי הוא היה נגד זה)? אמרתי לו: אתה יכול להראות את זה גם לרב שך, וכי אני משקר או כותב דברים מלבי? לא המצאתי כלום. הלכו אליי והראו לו את פחד יצחק, אמר להם: תהיו בריאים, ודחה אותם ככה. כלומר הוא לא רוצה לקבל דעת פחד יצחק, אבל לפחות רבי משה לוי לא היה קטיל קני באגמא, ומה שאמר זה נכון.

16. אחריו לא בא חכם אחד רבי ישראל רוזן (הוא מהנדס ותלמיד חכם. אמנם תמיד בבלאנקים שלו כתוב "הרב ישראל רוזן - מהנדס", אבל הוא גם תלמיד חכם. ויש לו ספר "בחיצרות בית ה'", ובמקום "בחיצרות" עשה בחיצויות), וכתב תירוץ אחר לזה (עיין בחיצויות בית ה' עמ' 137), שאמנם גם הכנים נולדים מזכר ונקבה, אבל הם כ"כ קטנים שענין רגילה לא רואה את זה, ואילו הגמרא מתייחסת רק למה שרואים בעין רגילה. ולמשל הסכין בשחיטה, שגם אחרי שמחדדים ומשחזרים אותה והיא חדה וחלקה לכל הדעות, אבל לפני מאה חמשים שנה הביאו זכוכית מגדלת וראו שהיא מלאה פגימות, אז איך אנחנו שוחטים בה?! ובאמת שהמשכילים רצו להרוס את הכל, וטענו שאי אפשר לשחוט בה. אבל ענו להם, שהתורה לא משגיחה בזכוכית מגדלת שלכם, אלא היא מדברת לפי ראות העין, והקב"ה הגביל את העינים שלנו כי הולכים רק לפי מה שנראה בעין בלבד, ואחרת לא נוכל לגשום אויר כי נמצאים בו הרבה חיידקים, ואותו דבר גם במים ובאוכל, וא"כ נשב בלי אכילה ובלי שתיה ובלי אויר ונסתנום את האף שלא יכנסו לנו חיידקים?! מה הטייוף הזה?! אלא לא מתייחסים על מה שלא נראה בעין. ולכן גם כאן, כיון שאתה לא רואה את זה לא מתייחסים לדבר הזה. זה תירוץ יפה מאד. אבל למעשה כולם יודעים את הדבר הזה.

17. בעל ספר הברית (ח"א מאמר י"ג פ"ה) כתב שיש לחוקר גוי אחד זכוכית מגדלה פי עשרים ושבעה אלף אלפים, וע"פ הזכוכית הזאת נראה חיידק אחד כגודל שעורה. זאת אומרת שבמקום של שעורה יכולים לשבת שם עשרים ושבעה מיליון חיידקים קטנים. זה ממש נורא. ויש חיידקים קטנים יותר מזה. ובספר בית אדם (על יורה דעה סימן ל"ד את מ"ט) השיג על ספר הברית שאסר לשתות חומץ כי המסתכל בזכוכית מגדלת יראה כל החומץ על תולעים, וכתב הבל הוא, אך כוונתו דיש חומץ ששכסותלכלי נגד השגשג נראים בו תולעים. ע"ש. ובאמת כך מפורש בס' הברית ח"א (מאמר ו' פ"ג) ע"ש. ואשרי מי שחושדין אותו ואין בו.

18. היה מעשה בהגאון המלבי"ם רבי מאיר לייבוש מלבים, שמישהו שמע עליו שהיה בקי בדקדוק, ורצה לקבל ממנו הסכמה על הספר שלו. נסע לעירו ומצא אותו וישב בבית הכנסת, אבל לא הכיר אותו. הוא כתב ספר ודעתו היתה צחוה עליו. המלבי"ם שאל אותו: מאין כבודו? ענה לו: מאבא ואמא. שאל אותו שוב: מאיפה כבודו? ענה לו: מכל העולם. המלבי"ם ראה שיש לו עסק עם שוטה, שתק ולא דיבר איתו. אח"כ בא לביתו בשעה מסויימת, והנה הוא רואה שזה האורח מחכה לו שם. ההוא אמר לו: סליחה, לא ידעתי. המלבי"ם גילה אותו: מה אתה רוצה? אמר לו: כתבתי ספר על שמות נרדפים כמו שמחה ושיון וגילה וכדו', ואני רוצה הסכמה. המלבי"ם היה בקי בדברי האלה. שאל אותו: תגיד לי, מה ההבדל בין השרץ הרומש על הארץ ובין הרמש הרומש על הארץ? אמר לו: מאיפה אני יודע? אמר לו: בוא אגיד לך, השרץ השורץ על הארץ בא מאבא ואמא, והרמש הרומש על הארץ בא מכל העולם... הוא התבייש, והבין שהכוונה לומר לו: מה אתה משחק? תגיד מאיפה באת אם מצ'לסלובוקיה או מכל מקום אחר, מה אתה עונה בצורה כזאת?! אגב, המלבי"ם לא היה נקרא מלבים בהתחלה, רק היה נקרא רבי מאיר לייבוש בלי שם משפחה, אבל כשרצה להיות רב בבודפשט אמרו לו: לפי חוקי רב בלי שם משפחה לא יכול לכהן כרב, ואין לך שם משפחה, מה נעשה לך? לקח את השם שלו מאיר לייבוש בן יחיאל מיכל, עשה מזה ראשי תיבות מלבי"ם וקרא לעצמו משפחת "מלבי"ם, רבי מאיר לייבוש מלבי"ם. ומכאן נקרא לדורות הגאון המלבי"ם. הוא היה בקי בדקדוק ובגמרא משהו מדהים, ומי שרואה את החכמה שלו בפיורו של התנ"ך, ובמיוחד בספר התורה והמצוה על ספר ויקרא, רואה שם בקיאות מדהימה. אמנם אנשים לא יודעים להעריך אותו, כי אין להם שכל וחושבים שהוא דרשן ויוצא מן הפשט, אבל זה לא נכון, כי הפשט שלו מתוק מדבש. אמנם לפעמים יש טעויות שם, וכי יש אחד בלי טעויות בעולם? (וע"ע בספר מגדולי ישראל ח"א עמ' ת"כ והלאה).

בזכותך! עוד אנשים יזכו ללמוד ב'בית נאמן' <<

מוה"ר ע"ה התייגע בתורה יומם ולילה

1. המנוח חי פחות מארבעים שנה, והיה סובל ממחלת מעיים "אמבות", והיה חושב שזה בסדר ולא יקרה כלום. הוא היה נותן שיעורים, והבטן שלו כואבת והוא תופס אותה¹⁹. אבל "אמבה" ראשי תיבות "אנכי מת בארץ הזאת" (דברים ד' כ"ב). כשהיה חולה דיברתי איתו בטלפון, ואמר לי שיש לו בראש חיבור שלם על הלכות שמטה הלכה למעשה²⁰. אבל הלך הכל, "ואבד העושר ההוא" (קהלת ה' ג'). המנוח עשה מה שלא עשה אף אחד. פעם (בחודש תמוז שנת תשנ"א) הבאתי את ספרו לרב אהרן פוייפר ע"ה בדרום אפריקה, ושאל אותי: בן כמה המחבר הזה? אמרתי לו: עכשיו הוא בן שלושים, וחיבר את הספר תפלה למשה (ש"ת) בן עשרים וחמש, אמר לי: לא יכול להיות בן עשרים וחמש. גם הרב שלום משאש ע"ה השתומם עליו: אתה חיברת מנוחת אהבה? איך זה יכול להיות?! אבל אם אדם יושב ולומד תורה כל היום וכל הלילה, גם כאשר ישן "לא שכב לבו" (קהלת ב' כ"ג), ממילא יכול לחבר ולהגיע לכל. הוא נפטר ביום "א חשוון שנת תשס"א.

לשמור על הבריאות ולהזהר בכבוד חכמים

יא. צריך ללמוד שני דברים מהחכם הזה. דבר ראשון, תשמור על הבריאות שלך, ואם תראה משהו לא טוב תלך ותטפל בזה, וגם תסגור את הגמרא ותבטל את השיעורים והדרשות בשביל לשמור על עצמך. אם אדם לא ישגיח על הבריאות שלו זו סכנה, ואפילו דבר קטן שתוותר עליו מחר יהיה גדול יותר. הגמרא (שבת פ"ב ע"א) מספרת שרבה אמר לאביו רב הונא: אני לא הולך לרב פלוני כי הוא מדבר לנו בענייני בריאות, ואמר לו: תלך אליו, ענייני בריאות זה חיים. וצריך ללמוד ולדעת שיש כמה דברים שמונעים מלכתחילה את המחלות האלה. דבר שני, כאשר יש לך קושיא על רב גדול מפורסם, אל תכתוב אותה בצורה ברורה וחדה, אלא תכתוב "לכאורה דבריו צריכים עיון, וה' יאיר עיני". ואל תחשוב שמהלשון הזאת משמע שאתה לא שלם עם הדברים, אלא רק מפני כבודם של החכמים אתה כותב ככה. מי לימד אותנו את זה? רבי יוסף חיים ע"ה בהקדמתו לשו"ת רב פעלים (חלק א') כותב שם: אם יש להם קושיא לא יחליטו קושייתם, אלא יתחילו בלשון ולכאורה ויסיימו בלשון וצריך עיון. צריך ללמוד את הסגנון הזה.

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל

יב. ביום י"ב בחשוון יום האזכרה של רבי יהודה צדקה ע"ה. הוא ידע למשוך אנשים שישמעו דברי תורה ושיהנו מהתורה וישימו בניהם בלימוד

19. בשנה לפני האחרונה שנת תש"ס, הוא הרגיש לא טוב והלך לעשות בדיקות דם, ראה שההמוגלובין שלו 15 (אצל אדם רגיל גבר זה 13 ואצל אשה זה 11, ולפעמים יורד קצת ולוקחים דברים שמחזקים את הדם, כמו כבד עוף וחציל צלוי וכל מיני דברים). אמרו לו: אתה צריך לעשות מהר ניתוח, אמר להם: אני לא עושה כלום עד שהרב גריינמן יורה לי. שאל אותו, ואמר לו לעשות מהר ניתוח. עשה וטיפלו בו בשלשה מקומות בגוף. וחי עוד שבועות חודשים, מחודש אדר תש"ס עד חודש חשוון תשס"א.

20. חוץ מזה, הוא כתב קונטרס "דבר השמחה" שמתרץ שם את היתר מכירה, כי הרבה חושבים שהוא לא שוה כלום, ולא רק זה אלא אומרים שאם אדם אוכל אצל ספרדי שסומך על היתר מכירה, הכלים שלו טריפה וצריכים הגעלה, אבל זה לא נכון, שהרי אלה שתיקנו היתר מכירה הם לא קטלי קני באגמא. זה היה הראשון לציון רבי יעקב שאול אלישר (שו"ת שמחה לאיש חיד"ד סימן כ"ו), רבי יצחק אלחנן (תשובות רבנו יצחק אלחנן מכתב ה'), ועוד חכמים גדולים שהתירו את זה. וגם רבי שמואל סאלנט אמר שהוא לא מתערב בהיתר הזה. וא"כ איך יתכן שהכלים נעשים טריפה? [הערת העורך: עיין בדברי הערכה ממרן שליט"א לספר דבר השמיטה, ונדפס בתוספת נופך בשו"ת בית נאמן ח"א חיד"ד סימן כ"ח]. והרב משה תירץ כל הקושיות בזה. אמנם אנחנו לא היינו מקילים בהיתר המכירה, ובשנים הראשונות לא היה לנו מה לאכול פשוט כמשמעו, כי היתה לי משכורת עלובה של ארבע מאות לירות מהמועצה הדתית וחמשים לירות מהישיבה, ואיך אדם יכול לחיות בארבע מאות וחמשים לירות?! (אני זוכר שפעם נסעתי לנתיבות ובית הגדי ושרשרת, בשבת שלפני שבועות בשנת תש"ג, והבאתי משם חמשת אלפים ומאתים לירות, פי מאה וארבעה מהמשכורת שלי. אבל לא לקחתי מהם פרוטה, רק כרגיל חמשים לירות לחודש).

תורה, כי בדרך כלל הספרדים אומרים: למה שמחר הבן שלי יהיה קבצן? אני רוצה שיהיה לו כסף, אז עדיף שילך ללמוד עבודה. וככה היה מקובל אצל כל הספרדים, "פשוט נבילתא בשוקא ולא תימא גברא רבא אנא" (פסחים ק"ג ע"א). אבל הוא היה מושך אותם במתק לשונו, והיה אומר להם: תבואו לישיבת פורת יוסף, ולאט לאט הכל יסתדר ויהיה בסדר.

שלושה עמודי הוראה בירושלים

יג. שלושה עמודי הוראה היו לספרדים בירושלים: רבי יהודה צדקה ע"ה שהיה ראש ישיבת פורת יוסף, הרב בן ציון אבא שאול ע"ה שהיה פוסק הישיבה, והרב עובדיה ע"ה שג' כגדל בישיבה הזאת. רק שהם כתבו מעט מאוד, ואילו הרב עובדיה כתב הרבה בטוב טעם ודעת. שלושה אלה נחשבים "שלושה עמודי הוראה".

חולקים בתורה ונשארים בידידות ואהבה

יד. אמנם היתה ביניהם מחלוקת בענין הבחירות, כי הם אמרו שאין להשתתף בבחירות, ואילו הרב עובדיה אומר שזו מצוה, כי לפעמים אם אין לנו מספיק כחות לא נוכל לעשות כלום, וכשיש כחות של החרדים ממילא אחרים מפחדים להצביע נגדם, כי מחר יצטרכו אותם ולא יתנו את הקול שלהם. ודעתו היתה ככה²¹. אבל אפילו הכי היו בידידות ואחוה. פעם הרב עובדיה היה בחתונה, והביאו לו יין של הבד"ץ שאין רובו יין אלא מעט מאוד, למה? כי האשכנזים במדינותיהם לא היו שם ענבים, והם מפטירים בתשעה באב את הפסוק כפשוטו "אין ענבים בגפן" (ירמיה ח' י"א)... רק בצרפת היה ענבים ומשם ומעלה אין ענבים. מה עושים? עשרים אחוז ענבים ואפילו שבעה עשר אחוז בלבד, והשאר כולו מים וכל מיני דברים אחרים (עיין הרמ"א אורח חיים סימן ר"ד ס"ה). אמנם יש לו טעם יין אבל זה לא יין אמיתי. והרב סובר שברכתו שהכל (שו"ת חזון עובדיה עמ' פ')²². הרב לקח את הכוס ובירך עליו "שהכל נהיה בדברו", ואח"כ גם הרב צדקה לקח את הכוס שלו ובירך עליו שהכל (אחד היה כוס אירוסין והשני היה כוס נישואין). "ותהום כל העיר" (רות א' י"ט), איך מברכים שהכל נהיה בדברו? אבל אדרבה ברכת שהכל מועילה לכל הדעות, ואילו ברכת הגפן לא מועילה לכו"ע שהרי אין בו רוב יין (עיין בשו"ת חזון עובדיה שם). אבל לאט לאט גם האשכנזים התחילו להבין את זה, שהרי במדינותיהם סמכו על ששה עשר-שבעה עשר אחוז יין בלבד, כי לא היה מצוי שם ענבים, אבל כאן בארץ ישראל שיש הרבה ענבים ב"ה, והיין שלנו יותר טוב אפילו מ"חמרא דשומפניא", א"כ כדאי שנברך בורא פרי הגפן על רוב יין. והרב עובדיה היה תקיף בדעותיו בזה.

חכמי ישראל מכבדים זה את זה

טו. היתה עוד הלכה שהרב צדקה הודה לרב עובדיה. המגן אברהם (סימן תע"ה סק"ד) ועוד אחרונים כתבו שבליל פסח צריך לאכול שני כזיתים של מוציא מצה או של הכורך עם המרור בבת אחת, "נבלעם כשאלו חיים ותמימים כיורדי בור" (משלי א' י"ב), פותחים את הגרון כמה שיותר ומכניסים... ולפעמים באים לידי סכנה מזה. צריך להעמיד אמבולנס הכן על ידי כל בית חרדי שאוכל שני כזיתים בפסח... זה לא פשוט בכלל. ובמיוחד כאשר יבנה בית המקדש נקח גם כזית של קרבן פסח יחד עם

21. פעם באו אליו אנשי נטורי קרתא, ובראשם הרב פנחס אפשטיין אב"ד של העדה החרדית, ואמרו לו: אנחנו נמנה אותך אב בית דין לספרדים. הרב שאל אותם: ואיך עלי לפסוק? אמרו לו: תפסוק איך שנראה לך, רק שבזמן הבחירות תכתוב שאסור להשתתף בזה. אמר להם: אם אני הרב לא תגידו לי מה לעשות, לא יתכן כדבר הזה, שאני הרב ואתם תגידו לי "וכה תדבר" "וכה תעשה", הרי אני סובר שמצוה לבחור בבחירות.

22. אני חשבתי שככה דעת מרן מפורש. ופעם אמרתי את זה לרב דבליצקי זצ"ל, ושאל אותי: איפה מרן כתב את זה? אמרתי לו בפשטות: בסימן ר"ד. אח"כ בדיקתי וראיתי שהוא לא כתב את זה, רק כמה אחרונים כתבו ככה (ועיין בחוברת אור תורה חשוון תשנ"א סימן כ' אות ג'). והרב מביא שם חכם אשכנזי שו"ת פני האריה החי (סימן ל"ח), שכתב שאם אין היין רובו ענבים מברכים עליו שהכל.

053-6652663

ספרי תורה | תפילין | מזוזות | מגילות ועוד

תנתן הנחה לבאים דרך העלון

אבל מכבדים אחד את השני. צריך לעשות ככה.

"והוא יהיה פרא אדם"

טז. ביום י"ב בחשוון זה "מורשת רבין"... גם רבין יהודי. ובתאריך הזה כל שנה עושים כנס בארבעה בדצמבר (נדמה לי), בכיכר רבין בתל אביב, ואומרים שזה לשמר את ה"מורשת" שלו. לפני כמה שנים מורה אחד בבי"ס ממלכתי אמר: איזו מורשת הוריש לנו רבין? "סברה ושתיקה"? הסכמי אוסלו? מה הרווחנו מזה? רצו לפטר אותו (ואולי פיטרו אותו בסוף). אבל אתם יודעים מה המורשת שהשאיר לנו רבין? לקיים דברי תורה שאי אפשר לסמוך על הגוים, "והוא יהיה פרא אדם" (בראשית ט"ז י"ב). הגמרא (חולין קל"ג ע"ב) אומרת "ואי בעית אימא, אין אמונה בגוים". והעריבים בחו"ל היו מוסיפים על זה, ואומרים: כתוב אצלכם שאין אמונה

תוכל לגמור אותם בארבע דקות? אבל כף החיים משער לחומרא ככה. (עיין בחוברת אור תורה ניסן תשנ"ג סימן צ"ו עמ' תק"מ). אבל מי שאומר שצריך לגמור את הכל בשתי דקות, זה בלתי אפשרי.

כזית מצה וכזית מרור, כמה הגרון שלך יוכל להכיל מסכן?! הרב עובדיה כתב תשובה בזה בשו"ת חזון עובדיה (סימן כ"ה), והוכיח שאין צורך לאכול בבת אחת, רק שלא יפסיק באמצע, ויאכל עד שיגמור הכל. הרב צדקה קיבל את הספר הזה, ולמחרת יום פסח אמר לו: "תודה רבה על הספר, איזה נפלא". שאל אותו הרב עובדיה: מה ראית בספר הזה? הרי קיבלת כמה כרכים של יביע אומר, ומה קרה פתאום בספר הזה חזון עובדיה? אמר לו: ראיתי שם תשובה על הכזיתות של המצה, ותודה רבה ששחררת אותי מהצרות, כי כל ליל פסח אני סובל מזה, אבל מעכשיו לא צריך אמבולנס, שישאר רק בשביל אנשים מסוכנים, ואנחנו לא צריכים את זה²³. בתורה יש כ"כ חן ויופי, ולכן אמנם חכמים יש להם דעות שונות

23. גם אבא ע"ה אומר שלא צריך לעשות ככה, אלא לאכול כל כזית בארבע דקות ושני כזיתים בשמונה דקות. ואפשר לעשות את זה. וזה ע"פ כף החיים (סימן ר"י ס"ק ח') שכותב ששיעור אכילת פרס זה ארבע דקות. וכמה פעמים חזרתי על זה. אמנם יש להעיר בזה, כי יכול להיות שזה דוקא בלחם, ואילו מצות אי אפשר לאכול כדי אכילת פרס בארבע דקות, שהרי "פרס" פירושו שיעור שלוש או ארבע ביצים, ואין

הגאון הרב רבי יחייא הכהן זצוק"ל

ההגרלה הגדולה

של מוסדות "חכמת רחמים"

שתיערך במלאת שישים שנה

לפטירתו של מרן ר' רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל

מו"ר רבי יחייא חי חויתה הכהן זצוק"ל

הצטרפו עכשיו לשותפות אמת במוסדות "חכמת רחמים" ותזכו בשי עולמות

שי לבחירה על תמיכתך במוסדות הקדושים

השתתפות בהגרלה הגדולה על רכב ומתנות יקרות ערך

שותפות ביותר ממיליון שעות תורה בחדש

שותפות במפעלי התורה "חכמת רחמים"

רכב שברולט 2019 או תמורתו במזומן תכשיטי זהב ויהלומים ועוד פרסים יקרי ערך

בקניית 2 כרטיסים כרטיס בונוס מתנה

מחיר כרטיס הגרלה: 520 ₪ ע"פ הוראת הרבנים ניתן לרכוש כרטיס מכספי מעשר

ההגרלה תיערך בע"ה ביום שלישי אור ל' שבט 15.1.19

המוקד: 08-6727523 | באתר: yhr.org.il

מרכז תורני ברחבי ביאשת הר"ג תנאל ביה שלישיא

בגוים ואפילו אחרי ארבעים שנה בקבר, כלומר אפילו הגוי טמון בקבר ארבעים שנה הוא יכול לקום... ומי יודע מה יהיה?! איך אתה עושה הסכם עם רוצח כזה ערפאת?!²⁴ והנה שבוע לאחר מכן, ערפאת הלך לדרום אפריקה ואמר: אמנם עשינו הסכם אבל אני יכול לבגוד בהסכם הזה, וכמו שמוחמד אמר דבר כזה ליהודים בזמנו ואח"כ בגד בהם. נו, אנחנו חשבנו שאתה בן אדם, אבל הם לא יכולים להיות כאלה, "והוא יהיה פרא אדם". **החפץ חיים ע"ה שואל: למה כתוב "פרא אדם"? הרי בלשון התורה מקדימים את שם העצם לשם תואר**, כמו 'אדם חכם' ו'אדם טפש', ולא אומרים חכם אדם או טפש אדם. ואמר **שהתורה מתכוונת לומר שכל תואר שתתן לבני ישמעאל תוסיף לו "פרא"**, למשל "פרא פרופסור", ד"ר ג'ורג' חבאש "פרא דוקטור", "פרא ראיס"... (כ"כ בשם החפץ חיים ע"ה בהקדמת ספר נאות דשא עמ' י"ט). קודם כל תדע שהוא פרא לפני הכל²⁵.

הגאון החזון איש ע"ה

יז. ביום ט"ו בחשוון פטירה של גאון עולם, הגאון בעל החזון איש. פעם בא משהו לזילנא והלך לרבי חיים עוזר ע"ה הרב הראשי, ואמר לו: אני רוצה לראות את הדברים הטובים שבזילנא. אמר לו: הנה תלך עם פלוני, והוא יראה לך את הספרייה של רבי מתתיה שטראשון (בנו של הרש"ש) שמכילה המון ספרים²⁶, ואת קברו של הגאון מוילנא, ואת קברו של הגרף פוטוצקי שנהרג על קידוש ה' (הוא התייחד ואמר לו או שיחזור לדת שלו או שישרף, ואמר שמוכן להישרף). אח"כ חזר לרבי חיים עוזר, והוא שאל אותו: הראית לו את הכל? אמר לו: כן. שאל: **הראית לו את "שכיות החמדה" של ווילנא** (ע"פ ישעיה ב', ט"ז). אמר לו: מה זה שכיות החמדה? הראיתי לו את הכל, מה יש עוד? אמר לו: **הראית לו את החזון איש? זה "שכיות החמדה"**. החזון איש היה חכם צנוע ולא ניכר בכלל, ועד גיל חמישים וארבע אף אחד לא ידע מהחכמה שלו, ולא ידע להעריך אותו. הוא הוציא חלק אחד מחזון איש עוד שהיה בוילנא, ולא כתב מי המחבר של הספר הזה, רק בסוף העמוד כתוב בלועזית a.i.k. (א.י.ק.), וחשבו שזו שם של חברה או בית דפוס, אבל זה ראשי תיבות "אברהם ישעיהו קרליץ". הוא היה צנוע בצורה נפלאה. **הרב זוין ע"ה כתב עליו: כשאתה קורא את הספר שלו אתה חושב שחיבר אותו אחד מהראשונים, כי יש לו סגנון מיוחד**, אבל אתה מעיין בספר ורואה שהוא מביא את רבי עקיבא איגר ועוד אחרונים, אם ככה זה לא אחד מהראשונים, אז מי חיבר אותו? אף אחד לא יודע שזה החזון איש.

הדלת פתוחה לכולם

יח. פעם בן גוריון רצה לדעת איפה גר האדם הזה שיש לו כ"כ השפעה

24. אחרי שעשה הסכמי אוסלו התיישב רבין ללחוץ לערפאת את היד, ובא שמעון פרס ואמר לו: מה אתה מפחד? תלחץ. "וגר לא תלחץ" (שמות כ"ג ט'), אבל את ערפאת תלחץ...

25. למה ה' ברא לנו את הפראים האלה? משום שהנוצרים היו אכזריים פי כמה וכמה מהם. אצל מדינות ערב ישבנו כמה מאות שנים בשקט, ולפעמים היה שגעון ואח"כ הוא חולף, למה? כי הם צריכים אותנו היהודים. הנה מלשל בתנוע עשו הכל כדי שהיהודים יברחו משם, ועכשיו כאשר לפעמים יהודים מכאן הולכים לתנוס, הערבים אומרים להם: חבל שהלכתם מכאן, העולם היה מוג'ר בכם, היינו מרויחים והיה לנו מסחר, אבל עכשיו אין לנו כלום ותנוס מתה, תבואו ניתן לכם הכל. תודה רבה, **העננו לארצנו ולנחלת אבותינו ולא נזוז מכאן**, "כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתגנה ולזרעך עד עולם" (בראשית י"ג ט').

26. רבי מתתיה שטראשון היה "מחושב חי", ומי שמחפש מקור היה הולך אליו והוא אומר לו איפה זה נמצא. פעם אחת היה סופר הסטוריון שהיה לא בסדר (ד"ר צבי גרץ), כתב שהרמב"ן אמר על הרמב"ם שאין שכלו שלם. איפה הוא אמר את זה?! ועוד הוא מציין מקור לזה. תלמיד חכם אחד ראה את זה, והלך לרבי מתתיה ואמר לו: מה השתגע הד"ר הזה? אמר לו: בוא אגיד לך מה קרה כאן, הרמב"ם בספר המצוות (מ"ע ק"ג) כתב **"מי ששכלו שלם בתלמוד בין אותי"**, והרמב"ן שם עונה על זה: ידעתי שאין שכלי שלם בתלמוד, אבל אני לא חושד אותך. כלומר אני יודע ששכלי לא שלם, אבל אני לא חושד את השכל שלי בזה כי אני חושב שאני צודק. ובשו"ת חוות יאיר (סימן א') הביא את זה, ויש שם טעות סופר כי כתוב שם ידעתי שאין "שכלו" שלם. וה"גרף" הזה ראה את זה שם. כמה אדם יכול לזכור שיש טעות כאן וטעות שם?! זה היה רבי מתתיה שטראשון. מה עם הספרייה שלו היום? חלק נמצא בבית מדרש לרבנים באמריקה וחלק נאבד מהעולם, "מת או נשבר או נשבה אין רואה" (שמות כ"ב ט'). אבל לא חבל על זה? יש לו כמה הגהות בספרים והם לא יודעים להוציא אותם, מה אפשר לעשות עם זה? ה' ירחם.

על החרדים, אז ביקש מיצחק נבון: תגיד לחזון איש שאני רוצה להיפגש איתו. נבון חשב שהחזון איש יתלהב ויאמר לו: ברוך הבא ראש הממשלה בכבודו ובעצמו. אבל החזון איש אמר לו: הדלת פתוחה לכולם. חזר לבן גוריון, ואמר לו: הבן אדם הזה לא נורמלי, זה הכבוד שלו לראש הממשלה "הדלת פתוחה לכולם"? אמר לו בן גוריון: אדרבה מפני שהתבטא כך הוא ישר ואמיתי ואני מעריך אותו. הלך לשם, ודיברו קצת באידיש וקצת בעברית²⁷. אחרי הפגישה, בן גוריון כתב לו מכתב ואמר לו שם: "את הפגישה שלי אתך לא אשכח אותה לעולמים". זה מופיע בכתב ידו בספר פאר הדור (ח"ה עמ' ס"ז). הוא כ"כ התרשם מהחזון איש, עד שאח"כ אמר לשר החינוך שלו זלמן ארן (איני יודע מה זה ארן): **אני שמעתי שיש מלאכים בדמות בני אדם, ולא ראיתי דבר כזה, אבל בפגישה עם החזון איש ראיתי את זה**²⁸. החזון איש היה אדם גדול מאד.

החזון איש החייה את מצות השמטה

יט. החזון איש החייה את השמטה, כי משנת תרמ"ט נשתכחה שמטה מישראל, ובא החזון איש בשנת תרצ"ג לארץ והחזיר אותה. כאשר בא לארץ, שמע שהשמטה נגמרה ונסתם עליה הגולל, ואין יותר שמטה בארץ כי אי אפשר לעמוד בזה. **אמר: אני אחיה את השמטה, כי אי אפשר לומר שהלכות התורה נועדו עד למאה התשע עשרה או השמונה עשרה, אלא אפשר לשמור שמטה גם היום**. וישב וכתב על זה, ונלחם שיחזירו את השמטה. ולאט לאט נוספים עוד ועוד אנשים לזה (ובגלל זה כל שנת השמטה עושים מגבית לחקלאים)²⁹.

הגאון הרב שך ע"ה נטע אמנה בלב עם ישראל

כ. ביום ט"ז בחשוון נפטר הרב שך ע"ה (כל הרבנים הגדולים מאברהם אבינו והאלה באו בשבוע אחד). אנשים יודעים שהוא תקיף ומפחיד ומי שבא אליו

27. החזון איש ידע לענות לו. כאשר שאל אותו: מה נעשה שכל הזמן הדתיים והחילוניים נלחמים אחד בשני? אמר לו: הגמרא במסכת סנהדרין (ל"ב ע"ב) אומרת שאם יש לנו שתי עגלות אחת טעונה ואחת ריקנית, ורוצות לעבור על הגשר, אבל הוא לא יכול להכיל שתיים, מה עושים? תדחה הריקנית מפני הטעונה, והטעונה תעבור ראשונה ואח"כ הריקנית. ולכן אנחנו "עגלה טעונה" שטעונים בתורה במוסר **בירת שמים נבניאיים תנאים אמוראים ופוסקים**, ואילו אתם "עגלה ריקנית" אין לכם כלום, **ריקים ופוחזים. מה יש לכם? מנדלסון גביסון גורדון ופורדון**... סה"כ מא אה מאה מאה מאה שנה. בן גוריון השתומם מהתשובה הזאת, ואמר לו: גם אנחנו טעונים באהבת הארץ, כי אנחנו אוהבים את ארץ ישראל. אבל גם זה לא בדיוק, כי 170 קצינים חילונים ברחו מכאן, ואילו היהודים שומרי תורה ומצוות שבעה דורות לא זזים מכאן, כי יודעים שזו ארץ ישראל שלנו.

28. אשתו של ארן הזה, היתה מדליקה נרות ביום כמו שהנהיגו אותה אבותיה, ואמר לה: בשעה שאת מדליקה נרות תתפללי שיהיו לך ילדים חכמים צדיקים וישרים. והיא היתה מתפללת שיהיו לה ילדים ונכדים צדיקים כמו בן גוריון, למה? כי תמיד בעלה היה מספר על בן גוריון שהוא חכם ותקיף וייסד את המדינה. אבל כשבעלה סיפר לה שבן גוריון אמר שהוא פגש בן אדם שהוא מלאך, שאלה אותו: איך קוראים לבן אדם הזה? אמר לה "חזון איש". מאז היתה מתפללת: **תן לנו ילדים כמו החזון איש**. במקום בן גוריון חזון איש, בפשטות גמורה. וככה היה, הנכד שלה חזר בתשובה, כי תפלה שנאמרת בתום לב מתקבלת.

29. ואני חושב שלא רק לחקלאים צריך לחקלאים את זה, אלא צריך לעשות מגבית לא פחות גם לאברכים, כי הם חיים בדוחק. **הרב עובדיה ע"ה** מתאר את נשות האברכים שהולכות מחנות לחנות לקבל "עגבניות משנים קדמוניות"... הם קונים אותם ביוקר והם לא שוים כלום. ולא רק מה שגדל בשמטה, אלא גם עגבניות שצמחו בעירב ראש השנה והיו בחנות, כיון שבינתיים הגיעה אל השנה של השמטה עושים להם מחיר חדש, למה? וכי עגבניות יותר טריות?! אלא בגלל ששנסה שמטה ואם יש חותמות "שמטה" צריך לשלם יותר כסף... זה דברים שלא מובנים. אמנם יש חנויות מעטות באשקלון ובנתניבות של ספרדים פשוטים שאינם יודעים לעשות כסף... ויש ביטוי בקהלת (ד' י"ז) "אינם יודעים לעשות רע", והם אינם יודעים לעשות כסף. מביאים ומוכרים אותם לפי מה שקנו אותם מהעריבים בעזה, עם תוספת קטנה כדי להרויח קצת. אבל יש מקומות ש"שוחטים" בני אדם, ואסור לעשות את זה. לכן צריך לעשות קופה גם לאברכים, שאין להם מה לעשות עם המחיר הזה. אנחנו היינו הולכים לחוץ לארץ לעשות מגבית לאברכים ביישוב (ועכשיו אני יכול לעשות את זה), והייתי אומר לגבירים שם שישתתפו בהחזקת אברך בחמש מאות דולר לחודש (יש משתתפים לשנה שלימה, ויש משתתפים בששה חודשים, ויש משתתפים בשלושה חודשים, כל אחד לפי כבודו מעלתו ועושרו). **וכשמגיע שנת השמטה, אני אומר להם: רבותי, השנה לא חמש מאות אלא שש מאות דולר**. והם מסכימים לזה, "אין אומר ואין דברים" (תהלים י"ט ד), ונותנים כפול שנים עשר חודש שזה שבעת האלפים ומאתים דולר. ויש כאלה צדיקים שמשלמים עבור שבוע אברכים בשנת השמטה, ונותנים צ'ק חמשים אלף דולר עבור מאות דולר. כזה ראה וקדש! אבל לראו לחקלאים ולא לאברכים? לא עושים ככה.

"וזכור את בוראך בימי בחירותיך"

כא. לא לשמוע דברים שכל אחד מדבר נגד השני בבחירות, ואני יכול לענות על מה שכותבים עלי אבל לא כדאי לענות להם. בזמנו (בשנת תשמ"ט או תשמ"ד) מישהו דיבר חזק מאד נגד הרב עובדיה ע"ה, והרב עובדיה שמע ואמר "והאלקים יבקש את נרדף" (קהלת ג' ט"ו). מי שרודף את אחרים זה לא בסדר, אמור מה יש לך בסחורה שלך לא פחות ולא יותר. ברוך ה' לעולם אמן ואמן

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים כאן, והשומעים בלוי, והשומעים דרך הרדיו, והקוראים אח"כ בעלונים "בית נאמן". ה' יתברך יזכה אותם להקים בתים נאמנים בישראל, חיים טובים וארוכים, ותזכו לראות בגאולה שלימה, במהרה בימינו אמן ואמן.

"הרב שך... שהמפתח בידו", כלומר מפתח הממשלה בידו, כי בזכותו שמיר עלה לראשות הממשלה (וגם בזכות הרב כדורי שניהם החליטו הוא ולא אחרים). אבל שמיר לא ידע לשמור על המתנה הגדולה הזאת, כי אח"כ כשבאו בחירות חדשות אמרו לו: הבטחת ולא קיימת, אז אמר להם: הבטחתי אבל לא הבטחתי לקיים... אמרו לו: כתבת לנו מכתב, אמר להם: תקחו את המכתב שלי ותעשו ממנו מסגרת... זה מה שצריכים לעשות מהמכתב שלך?! "ועשית לו מסגרת טפח סביב" (שמות כ"ה כ"ה), הוא צריך לקבל מכה עם טפח... אם אתה לא מקיים את הבטחתך שלך מה זה שוה? אבל הוא חשב שהוא צוחק על החרדים ועל כולם, והנה כשבאו הבחירות הבאות הוא ירד. בלי הבחירות אז (בשנת תשנ"ב) שמעתי את חיים יבין (כנראה מזרעו של יבין מלך כנען...) שאמר "מהפך", התהפך העולם ועלה מישהו אחר. אבל צריכים לדעת: מלה שאמרת תקיים אותה, משפט שכתבת תקיים אותו, אל תעשה ממנו מסגרת, כי אם אתה לא מקיים את דבריך הרי הכל הבל וריק. צריך ללמוד מדרכי חכמי ישראל שאצלם מלה זו מלה והבטחה זו הבטחה. פעם החזון איש היה מארגן מניין למנחה גדולה, ויום אחד היה חסר אחד, ובא אחד ואמר לו: אני יכול לבוא להצטרף למנין, אבל הבטחתי למישהו שאני אפגש אתו עכשיו. אמר לו החזון איש: אם הבטחת אין מנחה גדולה, תלך אליו לפגישה. אדם צריך ללמוד את הדבר הזה, מלה זו מלה.

מעייף אותו, אבל זה לא נכון, כי הוא היה עניו וצדיק. פעם היתה שאלה מי יהיה ראש הממשלה אחד ימני ואחד שמאלי, והרב שך דעתו היתה עם הימניים (אפילו שלדעתו אם אין ברירה מחזירים שטחים, אבל בדרך כלל דעתו עם הימין), והימני היה יצחק שמיר. ובאותו הזמן היה כנס שבאו אליו כל העיתונאים מכל העולם, והוא נתן שם דרוש שנקרא "דרוש השפנים", וירד על החילונים ואמר להם: תגידו, במה אתם יהודים?! אין לכם כיפור ואין לכם שבת, במה אתם יהודים?³⁰ למחרת הכנס הזה, באו שני בחורים לרב שך ואמרו לו: הרב יראה לנו הוכחה שיש אלקים בעולם, אמר להם: תראו את התפוז הזה, תפתחו אותו ותראו כמה יש בו פלחים, ובכל פלח יש בקבוקון קטן שמחזיק את המיץ, והמיץ הזה כ"כ טעים ונפלא, מי עשה את זה?! אתם חושבים שזה בא מאליו? אתם גורמלים?! אתם צריכים טיפול... והדברים האלה השפיעו עליהם. קראתי מקרוב שפעם בא אליו בחור מהקיבוץ ביום פורים, והרבה מאד באו לשם. כשהגיע התור שלו, אמר לו: הרב, יש לי שאלות באמונה. אמר לו: תשמע, אתה רואה כמה קהל מחכים לי, תן לי את הכתובת שלך, ומתי שתהיה לי אפשרות אני אשמע אותך. הביא לו את הכתובת והטלפון שלו. והנה בחול המועד פסח, הרב שך הגיע ודפק על הדלת של הקיבוצניק החילוני הזה. הוא התפלא: מה הרב רוצה כאן? אמר לו: אמרת לי שאתה אבוא מתי שיהיה לי זמן, יש לך זמן? אמר לו: בוודאי שיש לי זמן. הוא לא האמין שרב בן תשעים שנה יבוא אליו לבית. הרב שך עשה את זה כדי להחזיר יהודי בתשובה ולנטוע בלבו אמונה, והאמונה כ"כ נפלאה וכ"כ פשוטה וכ"כ הגיונית. הרב שך אמר שהספרדים קופחו בדור הזה וצריכים להרים אותם. אבל הם לא רוצים להתרומם, מה נעשה להם?!... הרב שך היה אדם מיוחד³¹.

30. למחרת בא חיים הרצוג נשיא המדינה ו"תירץ" את השאלה הזאת, שהם יהודים בידיים המיובלות שעובדים בקיבוץ וידיהם עם יבלות. מי שיש לו יבלת סימן שהוא יהודי... פלא פלאים. איפה מצאת את זה?! אדרבה כתוב בתורה שיבלת זה מיום (ויקרא כ"ב כ"ב)...

31. אמנם היו לו ויכוחים, אבל הוא היה אדם מיוחד. בזמנו אחד החילונים כתב ספר

פינה זו בחסות
אפיקים
מחנכים שינוי מים

תשובה לשאלת לך-לך

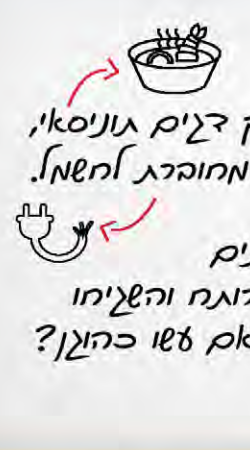
פסק מרן בשו"ע (שח), ו) שמותר לבשל בחמה (בקרני השמש עצמם) משא"כ בתולדות החמה - אסור (בדבר שהתחמם מהשמש) וחיידש הגר"ם לוי זצ"ל במנוחת אהבה (ח"ב, שי"ט) שהמבשל (ולא המבעיר) בזכוכית מגדלת דינו כמבשל בחמה, שאין הזכוכית אלא מרכות את קרני השמש, ולא מבשלת בחום שלה עצמה.

הזוכה בפתרון החידה: ישראל משען מירושלים

עלה:

הבית משפחה צדקונו היושאים הכינו חק דגים גוניסאי, אפגס לאמר הקידוש שמו אה שהפאטה לא מחובגת אהמאל.

באיג הכירה איהו או השכנים והניחו אה הסיג ע"ץ הפאטה באקום רוגח והפגיוו שהסיג לא יגיע אחום שהיד סוארג בו. האס עלו כהוגן?

תשובות יש לשלוח למייל: israel@afikim-water.co.il או לפקס: 02-5807576
בין הפותרים נכונה תוגרל מכונת קפה איכותית!

מיניבר נעם 1 מומלץ בתכנית 'בית בטוח'

מיניבר נעם 1 המהודר לשבת - בלי שאלות!
נבדק ואושר לשימוש ע"ד בד"ץ מהדרין | כ-40 כוסות מים רותחים | בטיחותי במיוחד לילדים!

מפילת כחשמל
סמן לעינים
מפילת מים

מכונת מים
מפילת מים

8510*

זורם ברגע אחד

אולם תצוגה חדש! גבעת שאול 40 ירושלים

ילדי גאלה

לע"נ **גאלה** בת הרבנית אסתר מאזנז ע"ה
בית נאמן לילדים חתוך שיעוריו של מרן ראש הישיבה שליט"א

גליון 89

מה בתמונה?

תשובה: בתו לעניות בקו בית נאמן
079-9270505 שלוחה 23
בין הסותרים נכונה יוגרל פרס
(וא לציון שמ' וזלכו)

לחצו לתספור

ד' פסוק ט' קתב שפּעל
שכ"ח זה בגימטריא שלוש מאות
עשרים ושמונה, וכשנאדם משוּגוּ דבר פעם
אחת הוריד אחד מ"שכ"ח" ונעשה שכ"ז, חזר
עוד פעם אחת נעשה שכ"ו, חזר עוד פעם
אחת נעשה שכ"ה, ואם חזר על אותו דבר
מאה ואחת פעמים, ישאר מאתיים עשרים
ושבע, בגימטריא "זכר" בד"ק. מהשכח נעשה
זכר, וזו סגולה לזכרון. ויש אומרים שגם זה
לא מספיק. פעם רבי חיים מאנאולין בא לפני
הג"ר א"ר רבו המבוקה, ואמר לו: "למדת מסכת
שבת שמונה עשרה פעם, ואני עדין לא זוכר
אותה". התפלל א"ר: "בשמונה עשרה פעם
אתה רוצה לזכר אותה?! שאל אותו רבי חיים
"אחזר עליה מאה ואחת פעמים? אמר לו: "לא
מאה ואחת, אלא **פל ימיו בעמד והחזר קאי**"
(זה בטוי הלכות מהגמרא מכות דף ט"ו עמוד א'),
תחזר ותחזר בלי סוף. **מרו הרב עובדיה זצ"ל**
היה כף נונה, שחזר כל הזמן. פעם הוא אמר
למישהו: "רוצה אתה את התוספות הארץ הזה?
שמשתרע על כל העמדי, אקרא לך אותו כעל
פה". הרב קרא ולא החסיר אף מלה. אמר לו:
"איך הרב זוכר?" ענה לו הרב: "אתה יודע כמה
חזרתי על הדבר הזה? מאתיים פעם! איך לא
אזכר את זה?" צריך אדם לאמון את פח הזכרון
שלו. ופעם אמר: "אני לא הייתי זכרון ביולדותי,
אבל על ד' אמוני למדת את זה". (גליון 36 הערה
20, וגליון 132 אות י"ח והערות 36 ו-37).

יש סגולה שאם אין גשמים בחרף, הולכים לקב"ו
של חוני המעגל, כי הוא ממחה להוריד גשמים.
הגמרא (תענית דף י"ט עמוד א') מספרת עליו
שעג עגה, ואמר: "אינני זו מכאן עד שתרחם
על בנינו". אחד מאתנו שייאמר דבר כזה,
יענו לו: אל תזוז, תשאר שם, מה אכפת לנו
ממך? אלא חוני המעגל אמר את זה ומיד
ירדו גשמים - גשמי זעף, ואמר: "אני רוצה
גשמים רגילים". התחילו לרדת טפות, ואמר:
"זה בשביל תינוקות, אני רוצה גשמים רגילים".
וירדו גשמי רצון ברכה ונדבה. המלים "גשמי
רצון ברכה ונדבה" ראשי תבות "גבור", ולכן
מזכירים משיב הרוח ומוריד הגשם בברכת
אתה גבור. ברוך עלינו - המלה "גבור" גימטריא
חוני המעגל. (זה סמך למנהג הספרדים שאומרים
ברוך עלינו" רק בחנוכה ו"ברכנו" בפסח). וכה כתב רבנו
האר"י (שער הכוונות דף נ"א עמוד ב'), שלא כמנהג
האשכנזים שאומרים ברוך עלינו כל הזמן, אלא כמנהג
הספרדים שבפסח אומרים ברכנו, ובחרף אומרים ברוך
עלינו. (גליון 132 אות ט"ז).

הגמרא (חגיגה דף ט' עמוד ב') אומרת, כשנאדם
חוזר מאה ואחת זה סגולה לזכרון. ורבי שלמה
אפרים לונטישץ בספרו כלי יקר (דברים פרק

הלכה נאמנה

א. לפעמים אדם רוצה להגיע לבית הכנסת עם טלית ותפילין, והוא נוסע באוטו ועליו תפילין, וזו בעיה כי הוא לא יוכל להגהר שלא יסיח דעתו, כי ברגע שמסתכל על הדרך הוא מתרכז באוטו ולא מתרכז בתפילין, לכן עדיף שלא לעשות את זה, אלא יגיע לבית הכנסת, יחנה את האוטו, יניח תפילין בחצר ויפנס לבית הכנסת, ככה יעשה את הכל אבל לא יסע עם התפילין בראש, כי אי אפשר לעמד בזה, ואם הוא רוצה להניח בבית, שילך ברגל...

ב. אחרי שאדם הניח תפילין של ד' ועשה טבע כריכות, יכסה עם השרוול את התפילין, כך צריך על פי הקבלה, אומר הגון איש חי (שנה ראשונה פרשת וירא אות ט"ו) שמהריק"ש [רבי יעקב קשטרן] מצא טעם לזה: "והיה לך לאות על ידך" (שמות פרק י"ג פסוק ט') לך לאות ולא לאחרים לאות. לכן תמיד נהגנו בחוץ לארץ אחר שהנחנו תפילין של ד' הורדנו את השרוול עד למטה. אמנם מעקר הדין לא צריך. (גליון 39 אותיות ל"א, ל"ב).

חידה

(תשובה לחידה נמצאת בגליון הבוכי)

גדול ששמו כשם אביו

פתרון החידות מהגליון הקודם:

פתרון מי בתמונה:

הגאון הגדול רבנו משה הלוי זצ"ל עם יבל"ח רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א. הזוכה: רועי טייב - קריית גת

פתרון החידה:

האשכנזים אומרים "ברוך עלינו" גם בימי הפסח. הזוכה: אלעזר ברנד - ירושלים

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 | בין הסותרים נכונה יוגרל פרס (וא לציון שמ' וזלכו) | נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב

שלישי למיתו היה (בגמרא שם), מנין לו? הרי הפונה שאברהם היה חולה, אז אפשר ביום שני למילה או למחרת המילה, למה יום שלישי? אלא לומר לך שבאמת היום השלישי כואב יותר משאר הימים. (גליון 87 אותיות א', ב').

ב. הגאון רבי שלום מזרחי זצ"ל היה דין בתל אביב, והיה בן אחותו של רבי עובדיה הדאיה זצ"ל. והרב עובדיה היה מחבב אותו עד מאוד, ונפטר מעל גיל שבעים. אומרים שמעולם לא שכח "יעלה ויבוא" או "ברוך עלינו" או "על הנסים", וכדומה, למה? כי כל פעם הוא היה מתפלל כאלו זו תפילה מחדש! (גליון 36 הערה 21).

הרמב"ם סובר שיום השלישי של המילה כואב יותר, וכמו שכתוב "ויהי ביום השלישי בהיותם כאבים" (בראשית פרק ל"ד פסוק כ"ה), ואכן עזרא (שם) כותב בשפה שלו: "שלישי שהוא חצי המרבע המחלה גוברת", מה הפונה שלו? שבווע זה מרבע, כי הוא רבע חדש, אז יום השלישי שזה אמצע השבוע הוא כואב יותר מהימים הראשונים. אבל הרמב"ם והרשב"א סוברים שכל שלשה הימים הראשונים כואבים לתינוק, ולא שהיום השלישי כואב יותר. ולכאורה הפסוק "ויהי ביום השלישי בהיותם כאבים" משמע כמו הדעה הראשונה, כי לדעת הפוסקים שזה כואב כל יום עד היום השלישי, הפסוק צריך לומר "בעודם כאבים" ולא בהיותם, אבל אין כל פה הוכחה מזה. רק לכאורה יש הוכחה, ממה שאמר רבי חמא בר חנינא לגבי אברהם "יום

א. התורה מספרת על הכנסת אורחים של אברהם אבינו. "ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת", ויאל הברך רץ אברהם וישח בן בקר ורן וטוב" (בראשית פרק י"ח פסוקים ו-ז). התורה אומרת שהוא מהר מכאן ורץ מכאן (ואף לפי פשוטו של מקרא שזה היה בן בקר אחד), זה מראה לך איך אברהם אבינו מכניס אורחים, גם אחרי שעשה ברית מילה בגיל מבוגר מאד, והקמים (במסכת בבא מציעא דף פ"ו עמוד ב') אומרים שהוא היה חולה כי זה היה יום השלישי למיתו. אבל יש מחלוקת בראשונים אם היום השלישי למילה כואב יותר משאר הימים. הרמב"ם (פרק ב' מהלכות שבת הלכה י"ד) ואבן עזרא (בראשית פרק ל"ד פסוק כ"ה) והרד"ק (בראשית שם) מצד אחד, והרמב"ן (בחיידושו לשבת דף קל"ד עמוד ב') והרשב"א (בחיידושו שם) מצד שני,

עורך: הרב גר' שמואל עידאן שליט"א